

Monumentnummer*: 511611

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 14 september 1999
Kadaster deel/nr 82751/25

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Veenendaal Veenendaal Utrecht

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Veenendaal H 3512

Omschrijving**

Inleiding

KORENMOLEN 'De Vriendschap' is een uit 1872 stammende stellingmolen, gelegen op een hoger gelegen gedeelte van de gemeente Veenendaal langs de Nieuwe Weg. De locatie en de plaatsing van de molen op een stelling werken mee aan een optimale windvang. Door de laagbouw van de omgeving en het ontbreken van hoge bomen is het biotoop goed te noemen. Uit de indeling van de zolders en de bewerking van de gebruikte balken is af te leiden dat het om een herbruikte bovenbouw gaat, die eerder vermoedelijk rond Amsterdam heeft dienstgedaan als koren-pelmolen. 'De Vriendschap' is tot 1952 in gebruik geweest, waarna in 1957 het binnenwerk werd verwijderd en in 1967 de wieken en stelling verdwenen. In dat jaar werd de molen tot graansilo omgebouwd. De as werd herplaatst in molen 'De Toekomst' in Hoeven. In 1995 is 'De Vriendschap' in oorspronkelijke staat gerestaureerd en doet thans dienst als veevoedermolen.

Omschrijving

De aan de Nieuweweg gelegen korenmolen is van het type achtkante stellingmolen, rietgedekt op een vierkante stenen onderbouw. De vierkante onderbouw is opgetrokken uit baksteen en heeft een bepleisterde plint en een bepleisterde rechterzijgevel. De onderbouw telt twee bouwlagen en bevat aan de voorzijde openslaande deuren en zesruits schuifvensters. In de linkerzijgevel zijn twee stalen rondboogvensters geplaatst. In de tweede bouwlaag bevinden zich vierruits schuifvensters in de voor- en zijgevels. Aan de zuidoostzijde is een opslagloods van twee bouwlagen onder plat dak tegen de molen aangebouwd, die voor de bescherming van ondergeschikt belang is. Boven de tweede bouwlaag van de onderbouw is de stelling aangebracht. Hierboven bevindt zich de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

rietgedekte achtkantige buitenkruier. Het wiekenkruis is Oud-Hollands gehekt en voorzien van busselneuzen met remkleppen.

Het interieur bestaat boven de begane grond, die als opslagruimte dient, uit een aantal zolders die elk een eigen onderdeel van het gaandewerk bevatten. De eerste zolder, in het stenen gedeelte van de molen, is de maalzolder. Hier is het lichtwerk aangebracht om de fijnheid van het meel te bepalen. De tweede zolder, de stellingzolder, wordt gebruikt als steenzolder. Hier staan twee koppels maalstenen. Op de koningsspil zijn het luiwerk en een jacobsladder aangesloten. In de kapzolder ligt een in 1995 vervaardigde gietijzeren as, vervaardigd door ijzergieterij Hardinxveld. Het bovenwiel heeft een diameter van 2.85 meter.

Waardering

De korenmolen is van algemeen belang vanwege de architectuurhistorische waarde als voorbeeld van een rietgedekte stellingmolen met stenen onderbouw uit het derde kwart van de 19de eeuw. Voorts heeft de molen cultuurhistorische waarde vanwege de oorspronkelijke functie, alsmede ensemblewaarde vanwege de beeldbepalende ligging op een hoger gedeelte van Veenendaal.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Industrie- en poldermolen

Functie

Korenmolen